

بسمه تعالی

وزارت نیرو

سازمان بهره وری انرژی ایران

دستورالعمل

طرح یارانه سود تسهیلات و وجوه اداره شده

۱- مقدمه

وجود منابع سرشار انرژی در کشور، به همراه پایین بودن قیمت حاملهای انرژی، موجب ناکارآمدی و عدم بهره‌وری فعالیت‌های مختلف از دیدگاه مصرف انرژی گردیده است. در این میان، افزایش نرخ داد و ستد نفت خام و فرآورده‌های آن و حجم زیاد سرمایه‌گذاری‌های مورد نیاز در بخشهای تولید و انتقال انرژی الکتریکی اهمیت موضوع بهره‌وری در مصرف انرژی را دوچندان کرده است. از سوی دیگر، محدودیت در میزان و هزینه‌های تولید و عرضه انرژی الکتریکی، موضوع مصرف بی‌رویه انرژی در بخش‌های مختلف خانگی، تجاری، صنعت و کشاورزی را به یک بحران جدی تبدیل کرده است. اعمال اهرم‌های تعرفه‌ای برای کاهش شدت مصرف انرژی به عنوان سیاستهای قیمتی و از راه‌حل‌های متعدد سیاستهای غیرقیمتی، طرح اعطای یارانه سود تسهیلات، وجوه اداره شده و کمک‌های بلاعوض، به عنوان یکی از موثرترین روش‌های حمایتی برای افزایش بهره‌وری در مصرف انرژی در دستور کار وزارت نیرو قرار گرفته است.

این دستورالعمل به منظور تبیین سیاست‌ها و اهداف، شاخص‌های اولویت بندی و تعیین نحوه چرخش کار در پذیرش درخواست‌ها تا مرحله ارائه تسهیلات و نظارت بر اجرای پروژه‌ها تنظیم شده و توسط سازمان بهره‌وری انرژی ایران به اجرا در می‌آید.

۲- هدف

زمینه‌سازی برای ایجاد انگیزه در بخش‌های مختلف مصرف‌کننده انرژی جهت کاهش شدت مصرف انرژی و افزایش کارایی و اثر بخشی اعتبارات یارانه‌ای مربوط از طریق:

۱- تشریح مسئولیت‌های کارگروه و سازمان بهره‌وری انرژی ایران (سابا)، متقاضیان تسهیلات و بانک عامل

۲- تبیین شاخص‌ها و اولویت‌های حمایت از پروژه‌های بهینه‌سازی انرژی

۳- شفاف‌سازی فرآیند و گردش کار پذیرش درخواست‌ها، بررسی، تایید، اعطای تسهیلات و نظارت بر اجرای پروژه‌ها

۳- تعاریف، اختصارات و اصطلاحات

۳-۱- طرح : منظور طرح یارانه سود تسهیلات و وجوه اداره شده برای کاهش شدت انرژی- بهینه سازی مصرف انرژی به شماره طبقه بندی ۴۰۶۱۸۰۰۵ می باشد.

۳-۲- آئین نامه : منظور آیین نامه نحوه هزینه اعتبارات طرح یارانه سود تسهیلات و وجوه اداره شده به شماره ۲۱۲۳۴۳/ت/۴۱۰۲۹ ه مورخ ۸۷/۱۱/۱۵ است که به تصویب هیئت محترم وزیران رسیده است.

۳-۳- سازمان : منظور سازمان بهره‌وری انرژی ایران (سابا) است که مجری طرح یارانه سود تسهیلات می‌باشد.

۳-۴- موافقتنامه : منظور موافقتنامه عملیاتی است که شرح عملیات طرح را بیان نموده و بین "سازمان" و وزارت نیرو منعقد میگردد.

۳-۵- کارگروه : منظور کارگروه مذکور در ماده ۲ "آئین نامه" اجرایی است که مسئولیت تعیین میزان اعطای یارانه سود تسهیلات، وجوه اداره شده و یا کمک بلاعوض به هر پروژه و چگونگی پرداخت تسهیلات و توجیه پروژه ها و اخذ وثیقه را برعهده دارد و متشکل از نمایندگان وزارت نیرو (رئیس) وزارت صنایع و معادن ، وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور می باشد.

۳-۶- پروژه : منظور پروژه پیشنهادی "متقاضی" است که میزان اثر بخشی آن در راستای بهینه سازی مصرف انرژی توسط "سازمان" و "کارگروه" ، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۳-۷- متقاضی : منظور اشخاص حقیقی و حقوقی هستند که پروژه‌های پیشنهادی آنها مورد بررسی قرار گرفته و در صورت تصویب "کارگروه" ، مورد حمایت مالی قرار می‌گیرند.

۳-۸- تسهیلات : منظور حمایت‌های مالی شامل یارانه سود تسهیلات ، وجوه اداره شده و کمک بلاعوض است که پس از تصویب پروژه پیشنهادی توسط "کارگروه" ، به متقاضی تعلق می‌گیرد.

- ۳-۹- **کمیته فنی** : منظور گروهی از کارشناسان فنی "سازمان" می باشند که وظیفه بررسی اولیه ، تعیین ارزیاب (با توجه به نوع پروژه)، انتخاب مشاور و بررسی نتایج ارزیابی و تأیید پروژه ها جهت مطرح شدن در "کارگروه" را بر عهده دارند.
- ۳-۱۰- **ناظر**: منظور شخص حقیقی یا حقوقی متخصص است که برای بررسی تقاضاها و نظارت بر حسن اجرای پروژه و قرارداد در صورت لزوم توسط سازمان تعیین می شوند.
- ۳-۱۱- **ارزیاب** : منظور گروهی از کارشناسان متخصص و مشاوران مورد تأیید کمیته فنی است که جهت تحلیل فنی و اقتصادی پروژه های دریافتی انتخاب می گردند.
- ۳-۱۲- **قرارداد با سابا** : منظور قراردادی است که برای پرداخت یارانه سود تسهیلات و کمک بلاعوض بین "متقاضی" و "سازمان" منعقد می گردد .
- ۳-۱۳- **قرارداد با بانک** : منظور قراردادی است که برای پرداخت وام از محل وجوه اداره شده بین متقاضی و بانک عامل منعقد می گردد.
- ۳-۱۴- **تعهد نامه** : منظور سندی است که طی آن متقاضی در مقابل "سازمان"، متعهد به انجام مجموعه فعالیت‌های مشخص در چارچوب مصوبه "کارگروه" و برنامه زمان بندی توافق شده و دستیابی به میزان صرفه جویی انرژی طبق قرارداد ،انجام پروژه و تسویه حساب نهایی می باشد.
- ۳-۱۵- **وثیقه** : منظور وثیقه ملکی و یا ضمانت نامه بانکی معتبر است که بابت انجام تعهدات از متقاضی اخذ می گردد.

۴- محدوده فعالیت های مورد حمایت

محدوده اجرای این دستورالعمل فعالیت هایی است که در زمینه بهینه سازی مصرف انرژی در بخش های مختلف وجود دارد (در موافقت نامه ذکر می گردد) و اهم این فعالیت ها به شرح زیر است:

- اصلاح شاخص مصرف ویژه انرژی الکتریکی در فرآیند یا خط تولید واحدهای صنعتی
- حمایت از تولید لوازم برقی با راندمان بالا و سایر تجهیزات به منظور کاهش مصرف انرژی در بخش های خانگی، تجاری، صنعتی و عمومی
- بکارگیری کنترل کننده های سرعت و توان در الکتروموتورها
- جایگزینی کوره های الکتریکی با راندمان بالا
- اجرای سیستم های بازیافت حرارت برای تولید برق و بروود
- جایگزینی چیلرهای جذبی بجای چیلرهای تراکمی
- استفاده از سیستم تولید همزمان برق و حرارت و بروود (CCHP)
- اصلاح سیستم های روشنایی و بهبود راندمان نوری
- بکارگیری سیستم های کنترل هوشمند مصرف انرژی الکتریکی (در ساختمان و صنعت)

تبصره ۱: سایر فعالیت ها جهت بررسی ابتدا در کارگروه مطرح خواهد شد.

تبصره ۲: شرح عملیات موافقتنامه مبادله شده بر اساس مصوبات کارگروه در اصلاحیه موافقتنامه منظور خواهد شد.

۵- تعیین وظایف

۵-۱- سازمان به عنوان مجری طرح موظف است اقدامات ذیل را انجام دهد:

- اطلاع رسانی
- دریافت و بررسی پروژه های پیشنهادی متقاضی
- تشکیل کمیته فنی به منظور بررسی پروژه ها از لحاظ فنی و اقتصادی و اجرایی
- تشکیل جلسات کارگروه
- نظارت بر اجرای مصوبات کارگروه
- ارائه گزارش عملکرد به کارگروه و ارسال گزارش شش ماهه به معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

۵-۲- وظایف کارگروه به شرح زیر است :

- تصویب توجیه پروژه ها
  - تعیین میزان و چگونگی اعطای تسهیلات به پروژه ها
  - تعیین میزان و نوع وثیقه
- تبصره : جلسه کارگروه با حضور حداقل سه عضو رسمیت می یابد و مصوبات کارگروه با رای حداقل سه عضو قابل ابلاغ و اجرا می باشد.

۳-۵- وظایف متقاضی به شرح زیر است:

- تهیه طرح توجیهی فنی و اقتصادی در قالب فرمت های مربوطه و ارائه به سازمان
- ارائه موافقت اولیه بانک مبنی بر تخصیص وام به متقاضی (در مورد یارانه سود تسهیلات)
- سپردن وثیقه های لازم بابت انجام تعهدات بانک عامل و یا سازمان (قابل قبول بانک عامل و سازمان) حداکثر ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ مصوبه کارگروه به متقاضی (در صورت تصویب پروژه پیشنهادی جهت عقد قرارداد)
- اجرای پروژه با توجه به برنامه زمانبندی و ارائه گزارش پیشرفت آن به سازمان

۶- انواع تسهیلات

تسهیلات قابل اعطا به پروژه های مصوب کارگروه شامل موارد زیر است:

- ۶-۱- **یارانه سود تسهیلات:** تمام و یا بخشی از سود وام دریافتی از بانک ، پس از تصویب پروژه در کارگروه و طی مراحل اجرای آن از محل اعتبار طرح به متقاضی پرداخت می گردد.
- ۶-۲- **وجوه اداره شده:** تمام و یا بخشی از هزینه سرمایه گذاری پروژه پس از تصویب کارگروه، به صورت وام با سود تسهیلات کمتر و یا قرض الحسنه با مشخص نمودن مدت بازپرداخت و طی مراحل اجرای پروژه در چارچوب قرارداد منعقد به متقاضی پرداخت می گردد.
- ۶-۳- **کمک بلاعوض:** به منظور حمایت استفاده از لوازم برقی و تجهیزات تولید داخل که در کاهش مصرف انرژی الکتریکی تاثیر به سزایی دارند ، پس از تصویب در کارگروه ، تسهیلات به صورت کمک بلاعوض برای کاهش قیمت تمام شده محصول ، به تولید کننده پرداخت می گردد.

تبصره : میزان تسهیلات اعطایی هر یک از بندهای فوق توسط کارگروه تعیین می گردد.

۷- مراحل اجرا

۷-۱- اطلاع رسانی

به منظور ایجاد فرصت برابر برای اشخاص حقیقی و حقوقی جهت بهره‌مندی از تسهیلات، سازمان با استفاده از روش‌های زیر و در زمان‌های مناسب نسبت به اطلاع رسانی اقدام می‌نماید:

- ۱) اعلام عمومی و اختصاصی از طریق وسایل ارتباط جمعی
- ۲) انجام مصاحبه‌های خبری در روزنامه‌های کثیرالانتشار و سایر وسایل ارتباط جمعی
- ۳) اطلاع رسانی از طریق پایگاه‌های اینترنتی اختصاصی سازمان و شرکت توانیر

۷-۲- ضوابط و معیارهای پذیرش پروژه‌ها

۷-۲-۱- متقاضی تسهیلات، گزارش توجیهی فنی و اقتصادی پروژه‌هایی را که در چارچوب این دستورالعمل قرار دارند به همراه کلیه مستندات لازم در مهلت مقرر، با توجه به پرسشنامه مربوطه تهیه و ارائه می‌نمایند.

۷-۲-۲- اولویت پروژه‌های پیشنهادی براساس موارد زیر تعیین می‌گردد:

- پتانسیل بیشتر صرفه جویی انرژی الکتریکی
- جابجائی زمان حداکثر مصرف برق (پیک سایی)
- دوره بازگشت سرمایه کوتاهتر
- سهم آورده بیشتر
- مدت زمان اجرای کوتاهتر
- مدت بازپرداخت وام کوتاهتر

۷-۲-۳- متقاضیان باید دارای صلاحیت علمی و اجرایی (به تشخیص کمیته فنی) باشند.

۷-۳- مراحل بررسی و تصویب پروژه‌های متقاضیان تسهیلات

۷-۳-۱- پس از وصول درخواست‌های متقاضیان و دریافت پرسشنامه تکمیل شده و ضمائم مربوطه ، ظرف مدت یک هفته بررسی لازم جهت اعلام رفع نواقص احتمالی و تکمیل توسط سازمان صورت خواهد گرفت.

۷-۳-۲- کمیته فنی پس از تأیید صلاحیت علمی و اجرایی متقاضی جهت تأیید اولیه پروژه بررسی لازم را انجام داده و در صورت تایید جهت تحلیل فنی و اقتصادی پروژه مذکور، حداقل از دو ارزیاب و در صورت نیاز از خدمات یک مشاور معتبر (منتخب کمیته فنی) استفاده خواهد نمود.

۷-۳-۳- کارشناسان ارزیاب و بر حسب مورد مشاور منتخب، کلیه مستندات پرونده را بررسی نموده و نظرات خود را در قالب کاربرگ مربوطه جهت طرح در کمیته فنی به سازمان اعلام می‌نمایند.

۷-۳-۴- سازمان در صورت عدم تایید پروژه توسط کمیته فنی، نظر کمیته را کتباً به متقاضی اعلام می‌نماید و در صورت مثبت بودن نظر کمیته فنی، پرونده را برای بررسی و تصویب به کارگروه ارائه می‌نماید .

۷-۳-۵- نتایج کارشناسی پروژه‌های پیشنهادی، ده روز قبل از تشکیل جلسه برای اعضاء کارگروه توسط سازمان ارسال می‌گردد، سپس در کارگروه مطرح و مصوبات کارگروه در خصوص پروژه‌ها توسط سازمان به متقاضی و یا بانک عامل اعلام می‌گردد.

تبصره: در صورت نیاز، اعضاء کارگروه و یا نمایندگان آنها قبل از تشکیل جلسه کارگروه نتایج ارزیابی پروژه های در دستور کار را با کارشناسان ارزیاب بررسی می‌نمایند.

۷-۴- نحوه تامین اعتبار

۷-۴-۱- اعتبار مربوط به مصوبات کارگروه از محل طرح با توجه به موافقتنامه ، تامین می‌گردد.

۷-۵- نحوه انعقاد قراردادها

۷-۵-۱- جهت اعطای یارانه سود تسهیلات و کمک بلاعوض برای اجرای پروژه‌های مصوب، یک فقره قرارداد بین متقاضی و سازمان منعقد می‌گردد که شامل تعهدنامه کتبی جهت تحقق اهداف پروژه نیز می‌باشد.

۷-۵-۲- جهت اعطای وام از محل وجوه اداره شده برای اجرای پروژه‌های مصوب ، با اعلام میزان تسهیلات ، نوع و میزان وثیقه و مدت بازپرداخت به بانک عامل ، یک فقره قرارداد بین متقاضی و بانک عامل منعقد می‌گردد و همچنین متقاضی جهت انجام تحقق اهداف پروژه به سازمان تعهد نامه ارائه می‌نماید.

۳-۵-۷- در تعهدنامه، شرح کامل پروژه مصوب، تعهدات اجرائی و مالی متقاضی، نحوه نظارت سازمان به همراه نوع و میزان وثایق مربوطه مشخص می‌گردد.

۴-۵-۷- در قرارداد فوق‌الذکر، تعهدات اجرائی و مالی متقاضی و بانک عامل و چگونگی پرداخت تسهیلات، اقساط و نوع و میزان وثایق مربوطه تعیین می‌گردد.

۶-۷- نظارت

۱-۶-۷- نظارت و پیگیری اجرای پروژه‌های مصوب در کارگروه به عهده سازمان می‌باشد و سازمان موظف است گزارش پیشرفت پروژه‌ها را هر سه ماه به کارگروه ارائه نماید.

۸-نسخ دستورالعمل:

این دستورالعمل مشتمل بر ۸ بند و ۵ تبصره در چهار نسخه تنظیم گردیده است که یک نسخه آن پس از امضاء به هر یک از اعضای کارگروه تحویل می‌گردد. کلیه نسخ دستورالعمل حکم واحد را دارند.

اسناد مربوطه و پیوست‌ها

- آئین نامه اجرائی به شماره ۲۱۲۳۴۳/ت/۴۱۰۲۹ هـ مورخ ۸۷/۱۱/۱۵ مصوب هیئت وزیران
- موافقتنامه مبادله شده با وزارت نیرو
- نمونه قرارداد اعطای یارانه سود تسهیلات و کمک بلاعوض منعقد بین متقاضی و سازمان
- نمونه قرارداد اعطای وجوه اداره شده منعقد بین متقاضی و بانک عامل و همچنین نمونه تعهد نامه متقاضی به سازمان جهت انجام تعهدات
- نمونه پرسشنامه درخواست برای استفاده از تسهیلات
- کاربرگ نظر داوران بررسی کننده درخواست‌ها